

Bruxelles, 14.10.2013.
COM(2013) 711 final

**KOMUNIKACIJA KOMISIJE EUROPSKOM PARLAMENTU, VIJEĆU,
EUROPSKOM GOSPODARSKOM I SOCIJALNOM ODBORU I ODBORU REGIJA**

Dugoročna vizija infrastrukture za Europu i šire

**KOMUNIKACIJA KOMISIJE EUROPSKOM PARLAMENTU, VIJEĆU,
EUROPSKOM GOSPODARSKOM I SOCIJALNOM ODBORU I ODBORU REGIJA**

Dugoročna vizija infrastrukture za Europu i šire

1. Uvod: procjena i izazovi

Odgovarajuće, integrirane i pouzdane energetske mreže ključni su preduvjet ne samo za ciljeve energetske politike Unije, već i njezinu ekonomsku strategiju. Razvoj naše energetske infrastrukture omogućit će Uniji da uspostavi unutarnje energetske tržište koje pravilno funkcionira, poveća sigurnost opskrbe, omogući integraciju obnovljivih izvora energije, poveća energetske učinkovitosti te omogući potrošačima korist od novih tehnologija i inteligentnog korištenja energije. Također, energetske infrastrukture neophodne su za tranziciju u konkurentno gospodarstvo s niskom razinom emisije CO₂.

Europski energetske sustav je u tranziciji. Dok je kratkoročni prioritet **dovršetak unutarnjeg energetskeg tržišta** kroz razvoj interkonektora koji nedostaju, okončanje izolacije dijela država članica te uklanjanje unutarnjih uskih grla, energetska infrastruktura planirana danas mora u isto vrijeme biti usklađena s dugoročnijim odlukama u okviru energetske politike.

Različiti scenariji dekarbonizacije podrazumijevaju različite energetske mješavine, a time i različite zahtjeve u pogledu infrastrukture. U Energetskom planu za 2050. navode se različiti scenariji kako osigurati što konkurentniji i sigurniji energetske sustav te u isto vrijeme uspjeti smanjiti emisiju ugljikovog dioksida do 80 % u perspektivi za 2050. te se njime šalje snažan politički signal. Također, njime se određuju ulaganja u **pametnije i fleksibilnije infrastrukture kao jednu od no regret opcija**. Komisija trenutno priprema konkretne prijedloge za okvir klimatske i energetske politike za razdoblje nakon 2020.

Suočavanje s **izazovima povećano varijabilne proizvodnje s niskom razinom emisije CO₂** uz održavanje visokih standarda sigurnosti opskrbe puno je jeftinije ako se ono radi na europskoj razini kroz integrirana tržišta, za koja je odgovarajuća infrastruktura preduvjet, u usporedbi s sveukupnim troškovima rascjepkanih nacionalnih politika. Dugoročno, tehnologije visokonaponskog prijenosa na velike udaljenosti te nove tehnologije za skladištenje električne energije moraju se razvijati tako da mogu prihvatiti sve veće udjele obnovljive energije, bilo iz Unije ili iz njezina susjedstva.

Ključno je poboljšati **diversifikaciju opskrbe plinom** tako da niti jedna država članica ne ovisi o samo jednom izvoru opskrbe. Također je važno znatno povećati fleksibilnost i otpornost plinskog sustava kratkoročno i srednjoročno kako bi se podržala uloga plina kao **pomoćnog goriva** za varijabilnu proizvodnju električne energije, imajući na umu dugoročni cilj Unije o dekarbonizaciji, ali i moći profitirati od nedavnih zbivanja na **tržištima LNG-a, bioplina i nekonvencionalnih izvora**, osobito u SAD-u. Dobro integrirana plinska mreža ujedno je i najbolje jamstvo za kompenzaciju u slučaju mogućeg kvara najveće plinske infrastrukture u bilo kojoj od država članica; ona je obvezni standard uveden uredbom o sigurnosti opskrbe plinom¹.

Procjenjuje se da je do 2020. potrebno uložiti 200 milijardi EUR za nadogradnju i proširenje europskih energetske mreža kako bi one bile središnji instrument za realizaciju svih srednjoročnih i dugoročnih ciljeva naše politike. Ova impresivna brojka, međutim, može

¹ N-1 standard, vidi Uredbu (EU) br. 994/2010, SL L 295, 12.11.2010., str. 1 – 22

dovesti do važnih ušteda od oko 40 – 70 milijardi EUR² na godišnjoj razini do 2030. u smislu izbjegnutih troškova proizvodnje i konkurentnijih veleprodajnih cijena plina, što bi značilo **uštedu od 7 – 12 EUR na mjesečnim računima**. To bi moglo uvelike pridonijeti uravnoteženju povećanja cijena energije te poboljšati konkurentnost industrija Unije.

Dugoročna politika razvoja energetske infrastrukture prvi put je izložena u **Komunikaciji o prioritetima energetske infrastrukture za 2020. i dalje** – nacrt za integriranu europsku energetske mrežu³ te je naknadno uvrštena u nedavno donesenu Uredbu o **smjernicama za transeuropsku energetske infrastrukturu**⁴ (smjernice TEN-E) kojom se utvrđuje devet strateških geografskih prioritetnih koridora infrastrukture u području električne energije, plina i nafte, tri prioritetna područja infrastrukture na razini Unije⁵ za elektroenergetske autoceste, pametne mreže i mreže za prijevoz ugljikovog dioksida, čija je provedba zajednički kratkoročni i dugoročni prioritet Unije.

Ovom se Komunikacijom prikazuje **dugoročna vizija paneuropske energetske infrastrukture**. Prvi **popis projekata od zajedničkog interesa Unije (PCI)** važan je korak prema boljoj integraciji mreža država članica i osiguranju da niti jedna država članica ne ostane izolirana, u olakšavanju integracije izvora obnovljive energije diljem Unije, u diversifikaciji izvora opskrbe plinom otvaranjem novih plinskih koridora te u ponudi alternativnih rješenja državama članicama ovisnim o samo jednom izvoru opskrbe naftom ili plinom.

No, još puno toga treba napraviti. **Prvi popis Unije projekata od zajedničkog interesa tek je prvi korak prema provedbi dugoročnije vizije infrastrukture**. Popis projekata od zajedničkog interesa Unije revidirat će se svake dvije godine radi integracije novih projekata, kako bi se u cijelosti provelo dvanaest prioritetnih koridora i područja u smjeru dugoročne vizije integracije paneuropskog tržišta i prijelaza na gospodarstvo s niskom razinom ugljika. Naročito, na razini Unije mora se osigurati što brža integracija preostalih energetskih otoka, ali i širenje mreže na moru koja je u nastajanju u sjevernim morima te njezin daljnji razvoj putem elektroenergetskih autocesta u istinski paneuropski elektroenergetski sustav. Istodobno se na razini Unije mora osigurati učinkovito integriranje susjednih zemalja s Unijom putem odgovarajućih infrastrukturnih mreža i regulatornih okvira u skladu sa strategijom izloženom u Komunikaciji o sigurnosti opskrbe energijom i međunarodnoj suradnji⁶.

2. Popis Unije projekata od zajedničkog interesa

Kao prvi korak prema implementaciji smjernica TEN-E, **Komisija je donijela, u skladu s postupkom delegiranog akta, popis Unije koji sadržava oko 250 projekata od zajedničkog interesa**⁷ u područjima prijenosa električne energije i plina, skladištenja i LNG-a, te pametnih mreža i nafte. Ovaj prvi popis rezultat je intenzivnog rada dvanaest regionalnih skupina, koje su okupile predstavnike država članica, nacionalna regulatorna tijela, promotore projekta, kao i Europsku mrežu operatora prijenosnih sustava za električnu energiju i prirodni plin (ENTSO-E i ENTSOG), Agenciju za suradnju energetskih regulatora i Komisiju.

Većina projekata od zajedničkog interesa u području je **električne energije**, pretežno prijenosnih mreža, četrnaest projekata koji se odnose na skladištenje te dva projekta koja se odnose na pametne mreže. Oni će pridonijeti boljoj integraciji unutarnjeg tržišta električne

² Istraživanje o koristima integriranog europskog tržišta energije, 2013., Booz&Co. http://ec.europa.eu/energy/infrastructure/studies/doc/20130902_energy_integration_benefits.pdf

³ COM (2010) 677 završna verzija

⁴ Uredba (EU) br. 347/2013, SL L, 25.4.2013., str. 39

⁵ Vidi Prilog I.

⁶ COM(2011) 539 završna verzija

⁷ C(2013) 6766 final.

energije, povećati pripremljenost mreže da preuzme sve veće količine energije iz varijabilnih obnovljivih izvora te održati stabilnost sustava u isto vrijeme. Dok će se Unija približiti ostvarenju cilja od 10 % interkonekcije električne energije kojeg je zagovaralo Europsko vijeće u Barceloni 2002., još se mnogo projekata mora odrediti kako bi se Iberijski poluotok u potpunosti integrirao u europsko tržište.

Provedba projekata od zajedničkog interesa u području **plina** omogućit će Uniji diversifikaciju njezinih izvora plina, prekid ovisnosti nekoliko država članica o samo jednom izvoru te će povećati mogućnosti izbora i smanjiti nesigurnost na tržištu. Otvaranje Južnog plinskog koridora kroz Transjadranski plinovod 2018. važna je prekretnica. Ono mora biti nadopunjeno pravovremenom provedbom ostalih određenih projekata, posebno Transanatolijskim plinovodom, kako bi se povećala sigurnost opskrbe diljem regije te daljnjom diversifikacijom korištenjem izvora plina u regiji istočnog Mediterana.

Pravovremena provedba projekata od zajedničkog interesa Unije prioritet je svih. To je razlog zašto se smjernicama TEN-E uvode strogi zahtjevi u pogledu postupka izdavanja dozvola za projekte od zajedničkog interesa Unije, uključujući obvezujuće rokove za postupak izdavanja (obično 3 i pol godine), osnivanje nacionalnih ureda za izdavanje dozvola u kojima se sve može obaviti na jednom mjestu, pravovremene i učinkovite javne rasprave te zahtjev državama članicama da pojednostave postupke procjene utjecaja na okoliš. Cilj ovih zahtjeva jest ubrzati proces izdavanja dozvola, poštujući pritom stroge standarde pravne stečevine Unije u pogledu zaštite okoliša. Službe Komisije koje se bave energijom i zaštitom okoliša zajednički su pripremile **smjernice**⁸ kako bi pomogle državama članicama u definiranju odgovarajućih zakonodavnih i nezakonodavnih mjera kako bi se pojednostavili postupci procjene utjecaja na okoliš te osigurala dosljedna primjena tih postupaka u skladu sa zakonodavstvom Unije u pogledu projekata od zajedničkog interesa.

Popis Unije sadržava projekte od zajedničkog interesa u različitim fazama njihovog razvoja. Neki su još u ranim fazama, stoga je potrebno izraditi studije kako bi provjerila izvedivost projekta. Uključivanjem takvih projekata na popis Unije PCI-a ne dovodi se u pitanje ishod relevantne procjene utjecaja na okoliš te postupci izdavanja dozvola. Ukoliko se dogodi da projekti s popisa Unije nisu u skladu s pravnom stečevinom EU-a, potrebno ih je izbrisati s popisa.

Dovoljno privlačan okvir za dugoročno financiranje, uključujući **odgovarajuće regulatorne poticaje i dugoročnu regulatornu sigurnost (uključujući prekograničnu raspodjelu troškova)** preduvjet je za razvoj infrastrukture. Sektor se temeljito mijenja te zahtijeva ubrzani tempo ulaganja, što dovodi do povećane potrebe za solventnošću. Metode evaluacije koje koriste investitori morat će se prilagoditi kako bi se uspješno iskoristile takve mogućnosti ulaganja te pridonijelo budućnosti. **Instrument za povezivanje Europe** imat će ključnu ulogu u osiguravanju potrebnog financiranja iz privatnih i javnih izvora.

Sljedeći koraci za projekte od zajedničkog interesa Unije su:

- pokrenuti dijalog ulagača radi promoviranja ulaganja u europske infrastrukture kako bi se privuklo potrebno financiranje sa svjetskih tržišta kapitala
- nadgledati imenovanje nacionalnih ureda za izdavanje dozvola u kojima se sve može obaviti na jednom mjestu (počevši od prosinca 2013.)
- prvi natječaj u okviru Instrumenta za povezivanje Europe u 2014.
- nadgledati provedbu mjera za izdavanje dozvola

⁸

http://ec.europa.eu/energy/infrastructure/pci/doc/20130724_pci_guidance.pdf

- pomno nadzirati provedbu projekata od zajedničkog interesa (prvi izvještaj u 2015.)

3. Preostali izazovi i dugoročnija vizija infrastrukture

Projekti od zajedničkog interesa Unije određeni u ovom prvom krugu uglavnom se fokusiraju na dovršetak unutarnjeg energetskog tržišta bez granica, pri čemu mali broj projekata od zajedničkog interesa Unije utječe na susjedne zemlje i šire. Jednom kada unutarnja uska grla nestanu, **Unija će se moći učinkovito uključiti i osigurati veće tržište za energiju koja se proizvodi i troši u Uniji i susjednim zemljama.** Svake dvije godine pokrenut će se postupak određivanja projekta radi uključenja novih projekata usmjerenih k ispunjenju budućih potreba.

Daljnji rad mora se usmjeriti na integraciju sve većih udjela energije iz varijabilnih obnovljivih izvora dok je u isto vrijeme potrebno održati sigurnost opskrbe te smanjiti na minimum rizik od neupotrebljive imovine. U području električne energije, do 2020. potrebno je oko 40 % više kapaciteta prijenosa kako bi se u potpunosti iskoristile koristi od integracije u usporedbi s 2010. i ova brzina ne bi se trebala smanjivati u sljedećem desetljeću (105 % do 146 % dodatnog kapaciteta potrebnog u usporedbi s razinama iz 2010., ovisno o scenarijima politike)⁹. Jedan od glavnih kratkoročnih, ali i dugoročnih ciljeva, jest bolje razumjeti i planirati interakciju između različitih mreža, sustava električne energije i plina, kao i prijenos ugljikovog dioksida te poboljšati međusektorsku koordinaciju i optimizaciju. Znamo da povećana varijabilnost proizvodnje električne energije iz obnovljivih izvora predstavlja izazov fleksibilnosti također i za sustav plina, što bi moglo omogućiti ne samo važnu rezervnu proizvodnju, nego i skladištenje električne energije velikih razmjera u budućnosti. Ove interakcije moraju se uzeti u obzir pri **planiranju paneuropske infrastrukture u budućnosti.**

Jedan je od ciljeva Unije jest **dodatno poboljšati međusobnu povezanost sa susjednim zemljama.** Već ovaj prvi popis projekata od zajedničkog interesa Unije uključuje neke poveznice sa zemljama nečlanicama Unije, dok u budućnosti postoji veća mogućnost određivanja sve više takvih projekata bilo kao projekata od zajedničkog interesa ili pak **projekata od uzajamnog interesa**, za koje je još potrebno istražiti i osmisлити politiku i, ukoliko je potrebno, izraditi pravni okvir.

Slično postupku projekata od zajedničkog interesa unutar Unije, Energetska zajednica također se uključila u određivanje takozvanih Projekata od interesa za Zajednicu za energiju (PECI) koji bi trebali biti usvojeni na Vijeću ministara u listopadu 2013. Projekti predloženi za ovaj popis prikupljeni su putem otvorenog natječaja za podnošenje prijedloga te ih je procijenila posebna radna skupina Energetske zajednice na temelju kriterija vrlo sličnih onima za projekte od zajedničkog interesa Unije (sigurnost opskrbe, integracija tržišta, jačanje konkurentnosti i pojednostavljivanje uporabe obnovljive energije). S obzirom na geostratešku važnost njezinih Ugovornih strana i njezin stalni napredak prema integraciji s unutarnjim energetskim tržištem, Energetska zajednica igra značajnu ulogu u planiranju infrastrukture na razini Unije. Odlukom Vijeća ministara o popisu projekata od interesa za Zajednicu za energiju dobit će se prijeko potrebna politička potvrda, kako bi se olakšalo regulatorno postupanje te dao pozitivan signal potencijalnim investitorima. Dovršetak PECI-a ključ je za otvaranje tržišta, sigurnost opskrbe i održivost u široj regiji.

U svibnju 2012. osnovan je „MED-TSO“ kao platforma za suradnju operatora sustava prijenosa diljem Mediterana kako bi uspješnije radili prema cilju izrade glavnog plana za integriranu mrežu na jugu te za povezivanje sustava električne energije obiju strana

⁹ Studija o koristima integriranog europskog energetskog tržišta, 2013., Booz&Co.

Mediterana putem tri pravca na području zapadnog, središnjeg i južnog Mediterana. Taj Glavni plan infrastrukture, u koji će se uključiti i određivanje liste prioriternih infrastrukturnih projekata koji će voditi k bolje integriranim sustavima električne energije na Mediteranu, bit će predstavljen na Euromediteranskom sastanku ministara o energetici u prosincu 2013.

(a) Preostali prioriteti u području električne energije

U području **električne energije**, područja u kojima će biti potrebni daljnji projekti i tehnološki razvoj su:

- dodatno povećanje razine interkonekcije između **Iberijskog poluotoka** i ostatka kontinenta kako bi se u potpunosti profitiralo od optimalne raspodjele proizvodnje električne energije iz obnovljivih izvora. Dugoročno bi trebalo istražiti daljnja povezivanja sa zemljama sjeverne Afrike.
- provedba **plana interkonekcije baltičkog energetskeg tržišta**, uključujući buduće **usklađivanje** baltičkog sustava električne energije s ENTSO-E sustavom.
- daljnje širenje istinski **isprepletene mreže na moru** u sjevernim morima. Dok sadašnji popis projekata od zajedničkog interesa Unije uključuje oko 20 interkonektora i relevantnih unutarnjih pojačanja, postoji samo jedno čvorište na moru spremno za umrežavanje koje uključuje prethodne investicije te je preteča buduće integrirane mreže na moru. Glavni proizvođači u ovom području suočavaju se s tehnološkim izazovima. Dizajn i koordinirani razvoj te upravljanje budućom isprepletenom mrežom i rješenjima skladištenja, kao i odgovarajuća regulatorna rješenja te ona u pogledu financiranja potrebno je još razviti. Dugoročno treba gledati i na izdašne geotermalne i skladišne resurse na Islandu.
- sve više i više električne energije morat će se prenositi preko sve većih udaljenosti unutar i izvan Europe. Uklanjanje ili sprječavanje uskih grla kroz izgradnju **elektroenergetskih autocesta** visokog kapaciteta ostaje cilj za budućnost. Takve elektroenergetske autoceste uključivale bi veze preko granica Unije, povezujući Energetsku zajednicu, Tursku, Rusiju te sjevernoafričke i istočnomediteranske zemlje s Unijom te dugoročno i veze za uvoz električne energije iz supsaharskog područja, dok bi se u isto vrijeme uzimala u obzir moguća evolucija distribuirane proizvodnje te proizvodnje u skladu s potražnjom. Dok se neki od projekata od zajedničkog interesa Unije, poput veza između sjevera i juga u Njemačkoj, mogu smatrati pretečama u ovom prioritetnom području, dizajn i koordinirani razvoj elektroenergetskih autocesta diljem Unije kao i tehnološki izazovi ostaju nešto što se tek mora riješiti.
- prvim postupkom određivanja projekata od zajedničkog interesa Unije određena su samo dva projekta u području **pametnih elektroenergetskih mreža** kojima se inteligentno povećava područje potrošnje kako bi se ono bolje uskladilo s omogućenom proizvodnjom te time pokazalo da je moguće smanjiti napetost u sustavu električne energije suradnjom između DSO-a i TSO-a u premošćivanju nacionalnih granica. Ovo je novi izazov za do sada lokalno orijentirane programere pametnih mreža usmjerene na distribuciju kako bi izradili vertikalnu (razina distribucije i prijenosa) suradnju prelazeći u isto vrijeme nacionalne granice. Bit će potrebno više odlučnosti u razvoju tehnologija pametne mreže budući da pametne mreže daju obećavajuće rezultate u upravljanju distribuiranom i varijabilnom proizvodnjom iz obnovljivih izvora, nudeći nove usluge kupcima, nadopunjujući time tradicionalne infrastrukture.

U **Program istraživanja i inovacija Obzor 2020** uključene su aktivnosti kojima će se olakšati razvoj paneuropske elektroenergetske mreže, a koje se osmišljavaju te će se provoditi u sinergiji s politikom Unije o elektroenergetskoj infrastrukturi. Među ostalim, one će se odnositi na tehnološke izazove koje nameću srednjoročne i dugoročne potrebe za infrastrukturom, osobito na razvoj, demonstraciju i uvođenje na tržište inovativnih mrežnih tehnologija za potporu provedbi prioritarnog koridora mreže sjevernih mora, elektroenergetskih autocesta i pametnih mreža. **Instrument za povezivanje Europe** može postupno pridonijeti razvoju takvih tehnologija na industrijskoj razini.

(b) Preostali prioriteti u području plina

U području **plina**, dugoročni cilj ostaje dovoljno raznolika plinska infrastruktura kojom će se olakšati sigurna opskrba Unije u skladu s privlačnim okvirnim uvjetima. Dok se ulaganjima u sadašnje PCI-e općenito pokrivaju dugoročne infrastrukturne potrebe, svejedno će biti potreban određeni broj **širenja**:

- Europa treba nastaviti s naporima kako bi diversificirala svoju opskrbu i proširila **Južni plinski koridor** te time povećala diversifikaciju opskrbe osobito u Jugoistočnoj Europi i postigla srednjoročni politički cilj uvoza oko 10 % plina potrebnog Europi iz Kasijskog područja i Bliskog istoka.
- u plinskom sustavu mora se dodatno povećati **fleksibilnost** kako bi se odgovorilo na potrebe varijabilnog korištenja plina, također i kroz izgradnju više LNG terminala i skladišta.
- Europa treba promicati **domaću** proizvodnju i, kao prvi korak, donijeti procjenu sustavnijeg korištenja vlastitih izvora energije na kopnu i moru u svrhu njihova sigurnog, održivog i isplativog korištenja, bilo iz novih polja u području istočnog Mediterana ili bioplina i nekonvencionalnih izvora ukoliko oni zadovoljavaju najviše standarde koje nameće zakonodavstvo Unije o zaštiti okoliša. Treba uzeti u obzir sve opcije transporta plina iz istočnog Mediterana u Uniju, od već određenih PCI-a koji se sastoje od dovodenja plina s Cipra kao LNG-a ili putem cjevovoda. Sve potencijalne pravce treba razmotriti i procijeniti s točke gledišta energetske sigurnosti kao i s aspekta njihovih relativnih ekonomskih troškova i koristi.

(c) Dugoročnije mreže ugljičnog dioksida

Zbog povoljnih tržišnih uvjeta za ugljen i proizvodnje električne energije na ugljen, udio ugljena ponovno raste u energetskej mješavini Unije. Najnovija događanja u području hvatanja i skladištenja ugljika manje su ohrabrujuća budući da se čini da se nekoliko projekata hvatanja i skladištenja ugljika odugovlači zbog nepovoljnih ekonomskih uvjeta. Unija bi trebala nastaviti s naporima u cilju razvijanja paneuropske vizije **transportne mreže ugljičnog dioksida** i odrediti prve prekogranične projekte u suradnji i s Norveškom.

Sljedeći koraci prema provedbi dugoročnije vizije infrastrukture:

- pripremiti se za određivanje projekata od zajedničkog interesa Unije u skladu s revizijom popisa na razini Unije u 2015. i kasnije;
- voditi razgovore sa susjednim zemljama o daljnjoj integraciji mreža i odgovarajućim regulatornim okvirima, osobito u okviru Energetske zajednice i MED-TSO-a;
- osigurati odgovarajuću potporu za projekte od zajedničkog interesa Unije i ostale projekte za koje se smatra da su od zajedničkog interesa u skladu s relevantnim financijskim okvirima Unije;

- istražiti kako najbolje provesti koncept projekata od uzajamnog interesa.

4. Zaključci

Ovaj inicijalni popis projekata od zajedničkog interesa Unije tek je prvi korak unutar dugoročne vizije infrastrukture. Unija bi, uključujući i zemlje Europskog gospodarskog prostora, trebala zajedno raditi na dovršetku jedinstvenog energetskog tržišta, otklanjajući sve prepreke prijenosu energije, uključujući i energiju iz obnovljivih izvora zadržavajući pritom visoke standarde sigurnosti opskrbe. Međutim, vizija Unije o energiji i energetskej strukturi seže mnogo dalje od unutarnjeg tržišta. Trebalo bi nastaviti blisku suradnju sa zemljama članicama Energetske zajednice, susjednim zemljama i strateškim energetskeim partnerima u razvijanju projekata od uzajamnog interesa. Instrumenti su tu (treći paket i smjernice TEN-E), stoga se sve to može postići postupno unutar stabilnog i privlačnog dugoročnog okvira za infrastrukturna ulaganja.

1. PRIORITETNI ELEKTROENERGETSKI KORIDORI

(1) Mreža Sjevernih mora („NSOG”): razvoj integrirane elektroenergetske mreže na moru i povezani interkonektori u Sjevernom moru, Irskom moru, Engleskom kanalu, Baltičkom moru i susjednim vodama za prijenos električne energije iz obnovljivih izvora energije na moru do centara potrošnje i skladišta te s ciljem povećanja prekogranične razmjene električne energije.

(2) Elektroenergetske interkonekcije između sjevera i juga u zapadnoj Europi („NSI Zapad – elektroenergetika”): međusobna povezivanja između država članica regije i s područjem Mediterana, uključujući Iberski poluotok, posebno radi integracije električne energije iz obnovljivih izvora energije i jačanja unutarnjih infrastruktura mreže s ciljem poticanja integracije tržišta u regiji.

(3) Elektroenergetske interkonekcije između sjevera i juga u srednjeistočnoj i jugoistočnoj Europi („NSI Istok – elektroenergetika”): međusobna povezivanja i unutarnji dalekovodi u smjeru sjever-jug i istok-zapad s ciljem uspostave unutarnjeg tržišta i integracije proizvodnje iz obnovljivih izvora energije.

(4) Plan međusobnog povezivanja baltičkog energetskeg tržišta u području električne energije („BEMIP Elektroenergetika”): međusobna povezivanja između država članica u baltičkoj regiji i sukladno tome jačanja unutarnjih mrežnih infrastruktura s ciljem okončanja izolacije baltičkih država i poticanja integracije tržišta između ostalog radeći na integraciji obnovljive energije u regiji.

2. PRIORITETNI PLINSKI KORIDORI

(5) Plinske interkonekcije između sjevera i juga u zapadnoj Europi („NSI Zapad – plin”): plinska infrastruktura za protoke plina između sjevera i juga u zapadnoj Europi s ciljem daljnje diversifikacije pravaca opskrbe i povećanja kratkoročnih isporuka plina.

(6) Plinske interkonekcije između sjevera i juga u srednjeistočnoj i jugoistočnoj Europi („NSI Istok – plin”): plinska infrastruktura za regionalna povezivanja između i unutar regije Baltičkog mora, Jadranskog i Egejskog mora, Istočnog Mediteranskog mora i Crnog mora i za poboljšanje diversifikacije i sigurnosti opskrbe plinom.

(7) Južni plinski koridor („SGC”): infrastruktura za prijenos plina iz Kaspijskog bazena, Središnje Azije, Bliskog istoka i Istočnog Mediteranskog bazena do Unije s ciljem povećanja diversifikacije opskrbe plinom.

(8) Plan međusobnog povezivanja baltičkog energetskeg tržišta u području plina („BEMIP Plin”): plinska infrastruktura za okončanje izolacije triju baltičkih država i Finske te njihove ovisnosti o jednom dobavljaču, jačanje unutarnjih mrežnih infrastruktura sukladno tome i povećanje diversifikacija i sigurnosti opskrbe u regiji Baltičkog mora.

3. PRIORITETNI NAFTNI KORIDOR

(9) Povezivanja u području opskrbe naftom u srednjeistočnoj Europi („OSC”): interoperabilnost naftovodne mreže u srednjeistočnoj Europi radi povećanja sigurnosti opskrbe i smanjenja rizika za okoliš.

4. PRIORITETNA TEMATSKA PODRUČJA

¹⁰

Izvadak iz Priloga I. Uredbe TEN-E (EU) br. 347/2013

(10) Uvođenje pametnih mreža: usvajanje tehnologija pametnih mreža u Uniji s ciljem učinkovite integracije ponašanja i djelovanja svih korisnika povezanih s elektroenergetskom mrežom, posebno proizvodnje velikih količina električne energije iz obnovljivih ili distribuiranih izvora energije i odgovora potrošača na potražnju.

(11) Elektroenergetske autoceste: prve elektroenergetske autoceste do 2020. s ciljem izgradnje sustava elektroenergetskih autocesta u čitavoj Uniji koji je u mogućnosti:

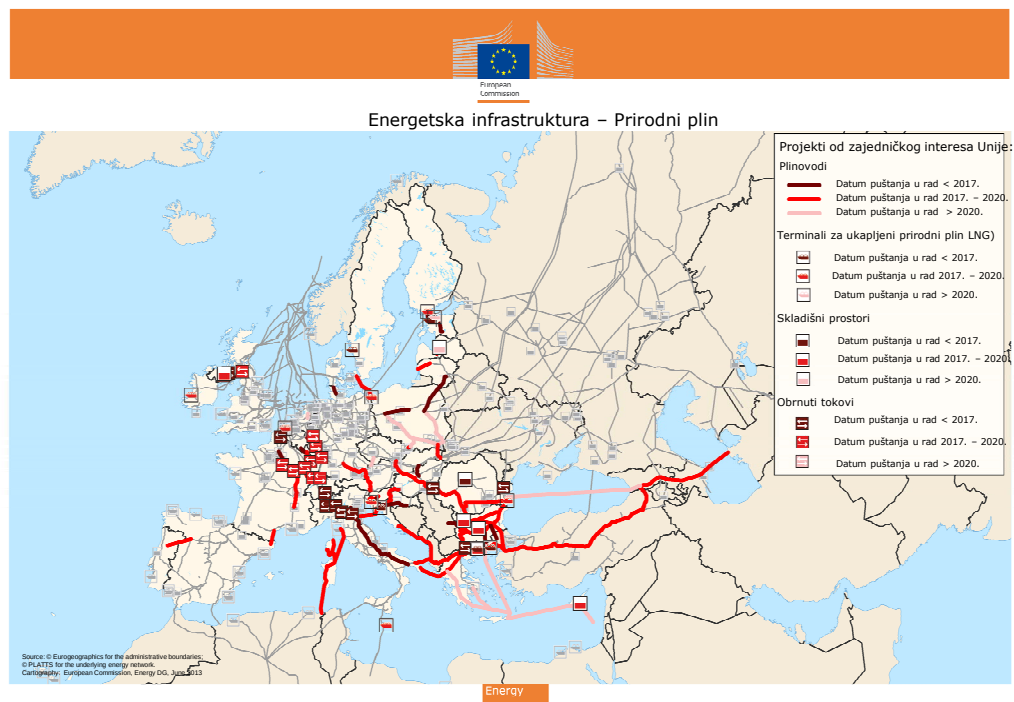
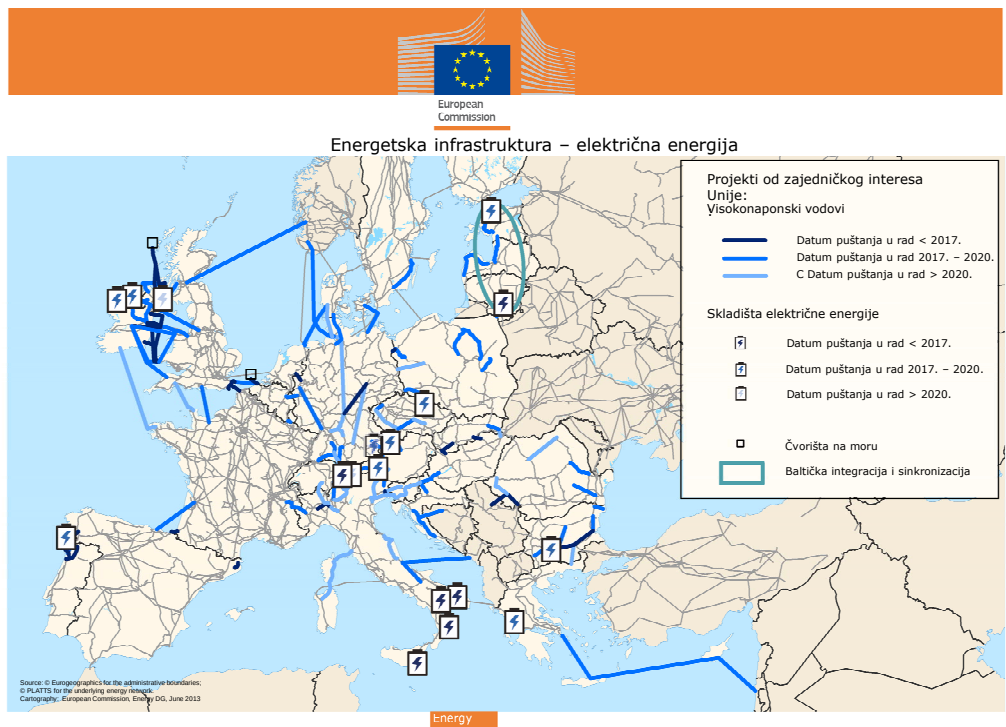
(a) iskoristiti sve veći višak proizvodnje energije vjetra u Sjevernom i Baltičkom moru i povećanu proizvodnju obnovljive energije u istočnoj i južnoj Europi te također u sjevernoj Africi;

(b) povezati ova nova čvorišta proizvodnje s velikim skladišnim kapacitetima u nordijskim zemljama, Alpama i drugim regijama gdje se nalaze glavni centri potrošnje; i

(c) savladati sve varijabilniju i decentraliziraniju opskrbu električne energije i fleksibilniju potražnju električne energije.

(12) Prekogranična mreža ugljikovog dioksida: razvoj infrastrukture za transport ugljikovog dioksida između država članica i sa susjednim trećim zemljama s ciljem uvođenja hvatanja i skladištenja ugljikovog dioksida.

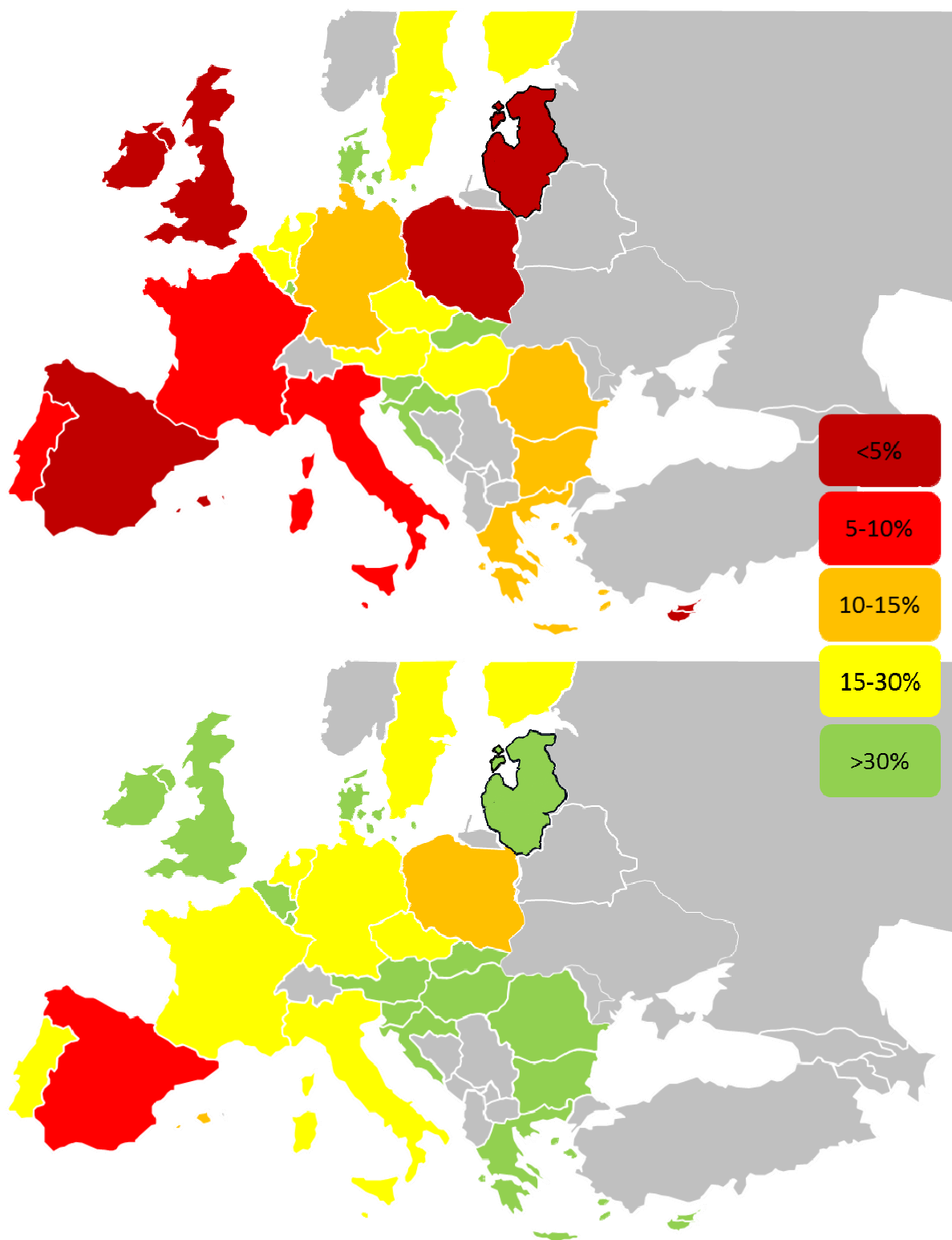
Prilog II. - Karte projekata od zajedničkog interesa Unije

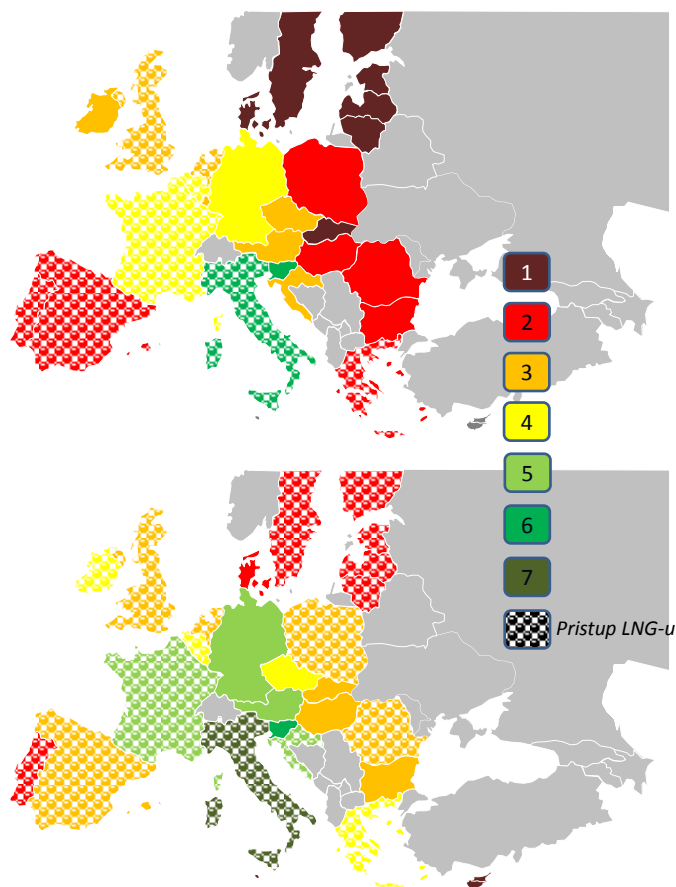
Energetska infrastruktura - nafta

Prilog III.: cilj od 10 % interkonekcije u području električne energije prije i nakon projekata od zajednikog interesa Unije

Prilog III.: Diversifikacija izvora opskrbe prije i nakon provedbe projekata od zajedničkog interesa Unije u području plina

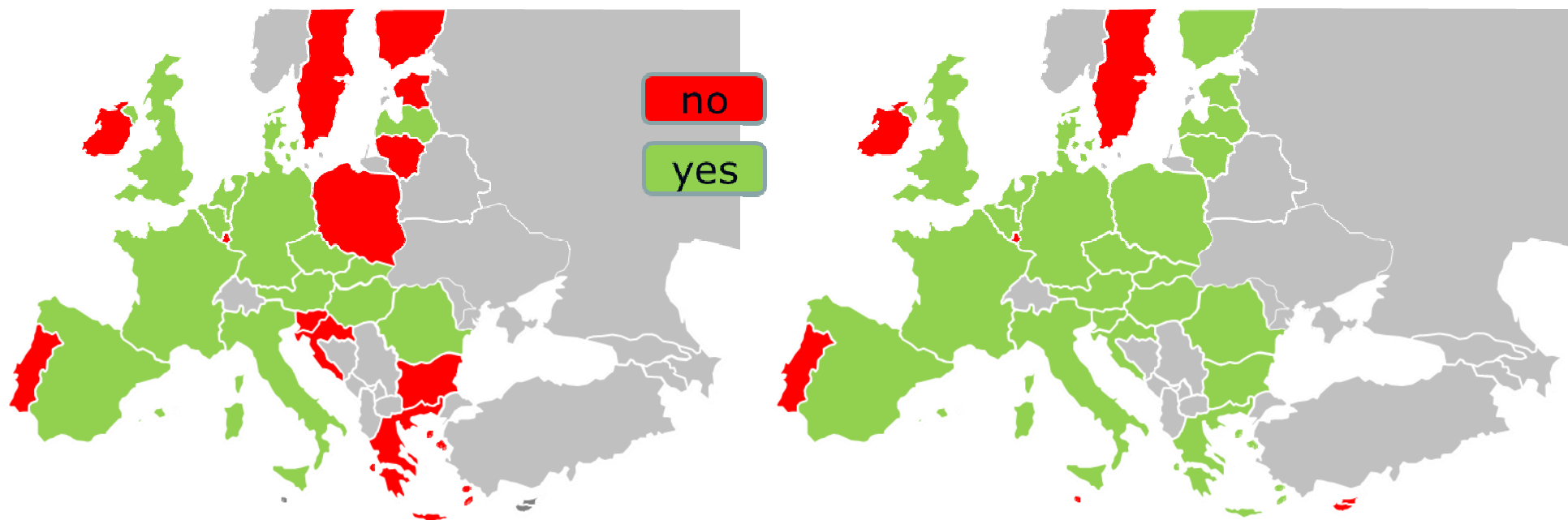

Broj izvora opskrbe kojima zemlja potencijalno može imati pristup putem infrastrukture (najmanje 5 % udjela)

Izvori opskrbe: Azerbajdžan, Alžir, Libija, Norveška, Rusija, nacionalna proizvodnja, radi pojednostavnjenja, LNG je prikazan kao jedan izvor, ali crtež pokazuje koje zemlje imaju pristup LNG-ju. Ovim grafikonom ne prejudiciraju se bilo kakvi komercijalni ugovori.

Izvor: ENTSO-G TYNDP 2013, Komisija

Prilog IV.: Usklađenost s N-1 standardom infrastrukture prije i nakon provedbe projekata od zajedničkog interesa Unije

Referenca: Članak 9. Uredbe (EU) br. 994/2010